

TƏDRİS PROSESİNDƏ İNFORMASIYA KOMMUKASIYA TEKNOLOGİYALARINDAN İSTİFADƏ

Qafarova L. M.

(BDU, Tətbiqi riyaziyyat və kibernetika fakültəsi)

lezife.qafarova.95@mail.ru

***Xülasə:** İş tədris prosesində müasir təlim texnologiyaları məsələsinə həsr olunmuşdur. Bu tədqiqat nəticəsində informasiya kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi ilə yeni tədris strukturunun yaradılması, informatika fənninin tədrisində İKT-dən istifadə və şagird biliyinin qiymətləndirilməsində informasiya kommunikasiya texnologiyalarının rolu öyrənilmişdir*

***Açar sözlər:** İnformasiya kommunikasiya texnologiyaları, təlim texnologiyaları, qiymət, bilik, tədris*

Dövrümüzdə müəssə və təşkilatların kompüterləşdirilməsi elmi-texniki tərəqqinin əsas istiqamətlərindən biridir. İstehsalat və qeyri-istehsalat sahələrini kompütersiz təsəvvür etmək mümkün deyil. Kompüter həyatımızın ayrılmaz hissəsinə çevrilib. Kompüterdən müxtəlif məqsədlər üçün istifadə olunur: texnoloji və təşkilati prosesləri idarə etmək; elmi-texniki məsələni həll

etmək; riyazi; insanların informasiyaya olan tələbatını ödəmək; fənnlərin keyfiyyətini artırmaq; digər dillərin vizual şəkildə öyrənilməsi və s. Elmin və sənayenin inkişaf tempinin düşməsi alim və mütəxəssislərin zəruri elmi informasiyalarla vaxtında təmin edilməməsidir. Bunun qarşısını İKT-dən istifadə etməklə, informasiya fondlarını elektronlaşdırmaqla almaq olar. Burada əsas məqsəd təhsilin bütün pillərində müasir informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının səmərəli tətbiqi, ümummilli təhsil mühitinin formalaşdırılması, Azərbaycanın təhsil sisteminin dünya təhsil məkanına inteqrasiya olunması üçün şərait yaradılması, əhalinin bütün təbəqələri üçün keyfiyyətli təhsil almaq imkanlarının təmin edilməsidir. İş həm müəllimlər, həm də tələbələr üçün nəzərdə tutulub. İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının (İKT) inkişafı ölkənin intellektual və elmi potensialının vacib göstəricilərindən biridir. İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi sahəsində müxtəlif layihələr və tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Orta təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması üç mərhələyə bölünür:

Birinci mərhələ -Tədris prosesində İnformasiyalaşdırma.Vəzifələri aşağıdakılardır:

- Tam kompüter savadlılığının əldə edilməsi;
- Təhsil standartları və tədris proqramlarının hazırlanması və təkmilləşdirilməsi ;
- İKT üzrə normativ bazasının yaradılması və inkişafı ;
- Təhsil resuslarının yaradılması və inkişafı ;
- informasiya resusları və sistemlərinin qeydiyyatı , təsdiq edilməsi və təkmilləşdirilməsi;

İkinci mərhələ - İnformasiya infrastrukturunun formalaşdırılması.Vəzifələri aşağıdakılardır:

- Telekommunikasiya mühitinin təkmilləşdirilməsi, bütün sahələrdə geniş zolaqlı qoşulmaların gerçəkləşdirilməsi;
- İnternet resusların tədris prosesində istifadəsinin təkmilləşdirilməsi;
- Avtomatlaşdırılmış idarəetmə infrastrukturunun formalaşdırılması;
- Avtomatlaşdırılmış iş yerlərinin hazırlanması və tətbiq edilməsi;
- Sənəd dövriyyəsi sisteminin yaradılması;
- İKT-nin tətbiqinə əsaslanan,sınaqdan keçmiş elmi-metodiki sistemin işlənməsi və tətbiqi;

Üçüncü mərhələ - Vahid informasiya mühitinin formalaşdırılması.Vəzifələr aşağıdakılardır.

- Təhsil sistemin subyektləri arasında məlumat ötürmə şəbəkəsinin tam formalaşdırılması;
- Vahid informasiya sisteminin yaradılması;
- Təhsil xidmətlərinin göstərilməsi,informasiya resursları və sistemlərinin inkişafı mexanizmləri;
- Təhsil mühitinin dayanıqlı inkişafını təmin edən təşkilati infrastrukturunun inkişafı;

- Təhsil resursları və məhsullarının ixracı;
- İnkişaf proqramlarının təhlili və sonrakı fəaliyyətinin tənzimlənməsi;
- İnkişaf etmiş şəbəkəsinin formalaşdırılması;

İT təlimi mütəxisslərinin peşəkar – işgüzar kəfiyyətlərinin formalaşmasındakı rolu son illərin əsas problemlərdən biridir. Əsas istiqamətləri aşağıdakılardır:

- Tədris və təlim prosesinin kompüterləşdirilməsi ;
- Mütəxəsssinin peşə mədəniyyətinin tərkibi və informasiya mədəniyyəti;
- Özünütəhsil prosesində elektron vasitələrin yeri və rolu ;
- Kompüterlərlə tələbələrin sərbəst işinin təşkili ;
- Kompüter nəzarətinin biliklərə keçirilməsi təcrübəsi ;
- Multumediya texnologiyalarından istifadənin effektivliyi .

Multumediya texnologiyalarının 2 əsas məqsədi vardır:

- 1.Təhsil prosesinin fərdiləşdirilməsi.
2. Tədris materialının yadda saxlanmasını yüngülləşdirmək.

Tələbələr İT – dən istifadə etməklə və fərdi təcrübə aparmaqla nail ola bilirlər. İT – nin təhsilə tətbiqi , cəmiyyətin inkişafı yolunda qaçılmaz bir prosesdir və bu proses tələbələrə bir çox üstünlüklər verir. Tələbələrin əldə etdikləri bacarıq,bilik və vərdislər.

Bacarıq: İnformasiyanı idarə edə bilən , yenidən işləyib hazırlayan , sərbəst şəkildə əldə edə bilən , ənənələri və dəyərlərinə doğru məsuliyyətini hiss edəcək ki, dəyərləri özü yaratsın və cəmiyyətdə öz işlərini yerinə yetirsin.

Bilik: Şəbəkənin və ya İkt vasitələrinin bir – biri ilə əlaqələndirilməsi, informasiyanın əldə edilməsi, qiymətləndirilməsi, etik şəkildə məsuliyyətlə istifadə bacarığını, yenidən hazırlanması və gələcəkdə ötürülməsi üçün müəyyən edilə bilməsidir.

Vərdiş: Sürətlə inkişaf edən yeni informasiya texnologiyası proseslərinə yiyələnmək və ondan istifadə edərək həyat- fəaliyyətini inkişaf etdirmək.

Ədəbiyyat

1. Əsgərov T.M., Kərimov S.Q., “İnformasiya texnologiyaları
2. Kərimov S.Q.,”İnformasiya sistemləri” Bakı 2008
3. Həbibullayev S.B. , İbrahimzadə O. T. ,İbrahimzadə T. İ. “Korporativ İnformasiya Sistemləri” Bakı 2011 .
4. Rüstəmov Ə.M. “informatika” Bakı 2012